

വോട്ട് ചെയ്യുന്നവരെല്ലാവരും കാഫിറുകളാണോ

فك الله أسره
അബ്ദുൽ ഹകീം ഹസൻ

വോട്ട് ചെയ്യുന്നവരെല്ലാവരും കാഫിറുകളാണോ

فك الله أسره افسر افسر

നിറയാർദ്രനും ദയാലുവുമായ
അല്ലാഹുവിന്റെ നാമത്തിൽ.

ഉലകങ്ങൾക്കുടയോനായ അല്ലാഹുവിനാണ്
സ്തുതികളുഖിലവും.

നിറയാർദ്രൻ ദയാലു.

മൂല്യവിധിനാളിനധിപതി.

ഞങ്ങൾ നിനക്കു മാത്രം വഴിപ്പെടുന്നു,
ഞങ്ങൾ നിന്നോട് മാത്രം തുണയിരക്കുന്നു.

നേർപാതയിലേക്ക് നീ ഞങ്ങളെ

നയിക്കേണമേ

നീ പ്രസാദിച്ചവരുടെ പാത

നീ ദ്വേഷിച്ചവരുടെയല്ല,

ഭംശ മാർഗ്ഗികളുടേതുമല്ല

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

വോട്ടറായ ഒരു വ്യക്തി നിർവഹിക്കുന്ന വോട്ട് എന്ന പ്രവൃത്തി കുഫ്റിന്റെ പ്രവൃത്തിയാണെന്ന കാര്യത്തിൽ ജിഹാദി ഉലമയിൽ എല്ലാവരും അഭിപ്രായ സമന്വയം (ഇജ്മാഅ്) പുലർത്തുന്നുണ്ട്.

മനുഷ്യന്റെ ഇച്ഛക്കനുസരിച്ച് നിയമം നിർമ്മിക്കാനും, അതിനുവേണ്ടി തന്നെ പ്രതിനിധീകരിക്കുന്ന വ്യക്തിയെ തെരഞ്ഞെടുക്കാനും തൃപ്തിയോടെ ചെയ്യുന്ന കർമ്മമാണ് വർത്തമാനകാല ജനാധിപത്യ വ്യവസ്ഥയിലെ വോട്ടിംഗ്.

ഇത് ലാ ഇലാഹ ഇല്ലല്ലയോട് ഏറ്റുമുട്ടുന്നു. ഞാൻ അല്ലാഹുവിനോട് അനുസരണയുള്ളവനാകുന്നുവെന്ന് പ്രഖ്യാപിക്കുന്ന ഉലൂഹിയയുടെ ഉദ്ദേശ്യത്തിന് വിരുദ്ധമാണിത്. അതായത്, തശ്രീഇൽ അഥവാ നിയമനിർമ്മാണത്തിൽ അല്ലാഹുവെ അല്ലാതെ ആരെയും അംഗീകരിക്കില്ല എന്ന അടിസ്ഥാന തത്വത്തിന് എതിരാണിത്.

എനിക്ക് മേൽ അല്ലാഹു അല്ലാതെ ഒരു ഭരണാധികാരയെയും ഞാൻ അംഗീകരിക്കില്ല എന്ന തൗഹീദിന്റെ തത്വമാണ് ഇവിടെ നിരാകരിക്കപ്പെടുന്നത്. എന്റെ മേൽ ഭരണം നടത്തുന്നുവെന്ന അർത്ഥത്തിലുള്ള ഭരണാധികാരിയുടെ കാര്യമല്ല, മറിച്ച് എനിക്ക് വേണ്ടി നിയമങ്ങൾ കല്പിക്കാൻ അധികാരമുള്ള

ഭരണാധികാരി എന്നതാണ് ഇവിടെ ഉദ്ദേശ്യപ്പെടുന്നത്.
ഇതിനെയാണ് സമകാലികരായ പണ്ഡിതന്മാർ ഹാകിമിയ്യ
എന്ന് വിളിച്ചത്. ഇതാണ് ശരിയായ പ്രയോഗം.

യഥാർത്ഥത്തിൽ എനിക്ക് വേണ്ടി നിയമങ്ങൾ കൽപ്പിക്കാനുള്ള
അധികാരം എന്നെ സൃഷ്ടിച്ച അല്ലാഹുവിന് മാത്രമാണ്.
അക്കാര്യം അല്ലാഹു വ്യക്തമായി ഖുർആനിലൂടെ നമ്മെ
ഉണർത്തുന്നുമുണ്ട്, "സൃഷ്ടിക്കാനും കൽപ്പിക്കാനുമുള്ള
അധികാരം അല്ലാഹുവിന് അല്ലേയോ" (7 : 54). എനിക്ക് എന്ത്
വേണ്ടമെന്ന് കൽപ്പിക്കാൻ, എനിക്ക് ഉചിതമായത്
കൽപ്പിക്കാൻ എന്നെ സൃഷ്ടിച്ച, എന്നെ പരുവപ്പെടുത്തിയ
എന്റെ റബ്ബായ അല്ലാഹുവിന് മാത്രമേ അധികാരമുള്ളൂവെന്ന്
സമ്മതിക്കൽ ഉലൂഹിയ്യയുടെ ഭാഗമാണ്.

വോട്ടിംഗ് ഒരു അഖീദയുടെ പ്രയോഗവൽക്കരണമാണ്. പരമാധികാരം പൂർണ്ണമായും ജനങ്ങളിൽ ആരോപിതമായ ജനാധിപത്യ (democracy) മാണ് ആ അഖീദ. അത് ഒരു തത്വശാസ്ത്രവും വ്യവസ്ഥയും കൂടിയാണ്.

പരമാധികാരം ജനങ്ങൾക്ക് നൽകുന്ന വ്യവസ്ഥയാണ് ജനാധിപത്യം. പരമാധികാരം (سيادة / സിയാദ) എന്നത് സമ്പൂർണ്ണവും ഉന്നതവുമായ ഒരു അധികാരമാണ്. അത് കേവലം ഉയർന്ന അധികാരം മാത്രമല്ല. രാജ്യത്തിനും ജനങ്ങൾക്കും വേണ്ട നിയമ നിർമ്മാണത്തിനുള്ള അധികാരം, നിയമം നിർമ്മിക്കാനുള്ള അധികാരം, ജനങ്ങളിൽ നിയമം വിധിക്കാനുള്ള അധികാരം, നാട്ടിലും ജനങ്ങളിലും നിയമം നടപ്പിലാക്കാനുള്ള അധികാരം ഒക്കെ ഈ സിയാദയിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു.

ഈ പരമാധികാരം എന്ന സിയാദ تسلط ഉം تغلب ഉം കൂടിയാണ്. സമ്പൂർണ്ണ മേധാവിത്വവും അധീശത്വവുമാണത്. ഇവിടെ അത് പാർലമെന്റിൽ അർപ്പിതമാണ്. നിയമ നിർമ്മാണാവകാശം (تشريع) പൂർണ്ണമായും ജനസഭയിൽ അർപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. അതായത്, ജനങ്ങൾ തെരഞ്ഞെടുത്ത് അയക്കുന്ന പ്രതിനിധികളുടെ കൂട്ടത്തിനാണ് അവിടെ പരമാധികാരം. അവരാണ് സിയാദ. മനുഷ്യന് വേണ്ടി ഹലാൽ തീരുമാനിക്കുന്നത് അവരാണ്. ഹറാം തീരുമാനിക്കുന്നതും അവരാണ്. അവർ തങ്ങൾക്ക് തോന്നിയത് പോലെ ഹറാം ഉണ്ടാക്കുന്നു, ഹലാൽ നിർമ്മിക്കുന്നു. ഇഷ്ടപ്പെട്ടത് ഹലാലാക്കുന്നു. അവർക്ക് അനിഷ്ടമായത് ഹറമാക്കുന്നു. അല്ലാഹുവിന്റെ ഇഷ്ടാനിഷ്ടങ്ങൾക്ക്, അല്ലാഹു നൽകിയ

ഹലാൽ - ഹറാമുകൾക്ക് അവിടെ യാതൊരു പ്രസക്തിയുമില്ല.തങ്ങളുടെ രാജ്യത്തിനും ജനങ്ങൾക്കും നല്ലതെന്ന് തങ്ങൾക്ക് തോന്നുന്നത് അവിടെ ഹലാലും ഹറാമുമായി മാറുന്നു.

വോട്ടിംഗ് ഒരു മാർഗമാണ്. എന്തിന് വേണ്ടിയുള്ള മാർഗമാണ്? തങ്ങൾക്ക് വേണ്ടി നിയമം നിർമ്മിക്കാനുള്ള പൂർണ്ണമായ അവകാശം തങ്ങളുടെ പ്രതിനിധികൾക്ക് വകവെച്ച് കൊടുത്തുകൊണ്ട് അവരെ പാർലമെന്റിലേക്ക് അയക്കുകയും, അങ്ങനെ ആ പാർലമെന്റിന് സമ്പൂർണ്ണ അധികാരം അഥവാ സിയാദ (سيادة) കല്പിച്ച് നൽകുകയും ചെയ്യുന്ന മാർഗം. അവരുടെ വോട്ടിംഗ് കർമ്മമാണ് പാർലമെന്റിന് അധികാരം നൽകുന്നത്. അവരുടെ ആ കർമ്മത്തിന്റെ അഭാവത്തിൽ പാർലമെന്റ് വട്ടപൂജ്യമാണ്. അതിനാൽ തന്നെ ജനാധിപത്യത്തിലെ അതിപ്രധാനമായ ഒരു പ്രവർത്തിയാണ് വോട്ടിംഗ്. ഈ മാർഗം കുഫ്റാണ്. ഒരാളെ ദീനിൽ നിന്ന് പുറത്താക്കുന്ന കുഫ്ർ.

മനുഷ്യന്റെ ഇച്ഛക്കനുസരിച്ച് നിയമം നിർമ്മിക്കാനും, അതിനുവേണ്ടി തന്നെ പ്രതിനിധീകരിക്കുന്ന വ്യക്തിയെ തെരഞ്ഞെടുക്കുന്നതിലും തൃപ്തിയോടെ നിർവഹിക്കുന്ന വർത്തമാനകാല ജനാധിപത്യ വ്യവസ്ഥയിലെ വോട്ടിംഗ് എന്ന പ്രവൃത്തി കുഫ്റാണെന്ന് പറയുമ്പോൾ അത് പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഓരോ വ്യക്തിയെയും നാം കാഹിറായി പ്രഖ്യാപിക്കുന്നുവെന്ന് അർത്ഥമില്ല. പൊതുവിധിയും, പൊതുവിധി ഒരു പ്രത്യേക വ്യക്തിയിലേക്ക് കേന്ദ്രീകരിക്കുന്നതും തമ്മിലുള്ള വ്യത്യാസത്തെ കുറിച്ച് ഉലമ വേണ്ടുവോളം പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.

ഇക്കാര്യത്തിലുള്ള അഹ്ലുസ്സുന്നയുടെ നിലപാടുകൾ നാം പലവട്ടം വിശദീകരിച്ചിട്ടുള്ളതുമാണ്.

അജ്ഞത (جهل) യുടെ ഒഴിവുകഴിവി (رفع) ന്റെ കാര്യത്തിൽ ജിഹാദി ദാർശനികർ രണ്ട് വ്യത്യസ്ത അഭിപ്രായങ്ങളിൽ വിഭജിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. ഭൂരിപക്ഷത്തിന്റെ അഭിപ്രായപ്രകാരം അജ്ഞത നിമിത്തം ഒഴിവുകഴിവ് നൽകപ്പെടാവുന്ന അവസ്ഥയുണ്ടെന്നാണ്. എന്നാൽ, രണ്ടാമത്തെ വിഭാഗത്തിന്റെ അഭിപ്രായത്തിൽ - പ്രത്യേകിച്ചും നജ്ദി ഉലമയുടെ പാഠങ്ങൾ പിന്തുടരുന്നവർ പറയുന്നത് - ജഹ്ലിന് ഒരു ഒഴിവുകഴിവുമില്ലെന്നും, അതിനാൽ വോട്ട് ചെയ്യുന്നവർ കാഫിറുകളുമാണെന്നാണ്.

o) കുഫ്ർ ചെയ്ത ഒരു വ്യക്തി അത് മനസ്സിൽ ഉദ്ദേശിക്കാതെയാണ് ചെയ്തത് എന്നതും.....

o) കുഫ്റിന്റെ പ്രവൃത്തി ഉദ്ദേശിച്ചുവെങ്കിലും അങ്ങനെ ചെയ്തില്ല എന്നതും..... തമ്മിൽ അന്തരമുണ്ട്.

ചില കാര്യങ്ങൾ നമ്മുടെ കണ്ണിൽ വ്യക്തമായിരിക്കാം.
എന്നാൽ മറ്റുള്ളവരുടെ കാഴ്ചപ്പാടിൽ അത്
അങ്ങനെയാവണമെന്നില്ല. കാരണം, ആ സാങ്കേതികതകൾ
അതിന്റെ ശരിയായ അർത്ഥത്തിൽ അയാൾ
മനസ്സിലാക്കിയിട്ടില്ല. ഉദാഹരണത്തിന് ഇന്ന് ധാരാളമായി
ഉപയോഗിച്ച് വരുന്ന ഒരു പദപ്രയോഗമാണ് സിവിൽ സ്റ്റേറ്റ് (civil
state / പൗര രാഷ്ട്രം) എന്നത്. എന്നാൽ ഇതിനെ കുഹ്റിന്റെ
തലത്തിൽ പൊതുവിൽ ആരും മനസ്സിലാക്കിയിട്ടില്ല. പൗര
രാഷ്ട്രം എന്നതിൽ അടിസ്ഥാനം (أصل) അവ്യക്തമാണ്
എന്നതാണ് കാരണം.

ജനാധിപത്യം (democracy) എന്ന വാക്കിനെ അതിന്റെ
അടിസ്ഥാന (أصل) ത്തിൽ മനസ്സിലാക്കാതെ,
സ്വേച്ഛാധിപത്യത്തിന് എതിരായുള്ള ഒരു വ്യവസ്ഥ മാത്രമായി
മനസ്സിലാക്കുന്ന പലരുമുണ്ട്. സ്വേച്ഛാധിപത്യ (dictatorship)
ത്തിന് എതിരാണ് വ്യക്തമാക്കാൻ വേണ്ടി മാത്രം
ജനാധിപത്യവാദി (democrat) എന്ന് ഉപയോഗിക്കുന്നു.

ഒരു വാക്ക്, അല്ലെങ്കിൽ സാങ്കേതികത (اصطلاح) ഒന്നിലധികം
അർത്ഥതലങ്ങളിൽ അറിയപ്പെടുന്നുണ്ടെങ്കിൽ, അതിന്റെ
അടിസ്ഥാന (أصل) വും യാഥാർത്ഥ്യ (حقيقة) വുമായി ബന്ധപ്പെട്ട
അർത്ഥം മനസ്സിലാക്കി കൊടുക്കാത്ത കാലത്തേതാളും ഒരാളിലും
നമുക്ക് കുഹ്ർ ആരോപിക്കാനാവില്ല എന്ന് ഉലമയും
മശാഇഖും പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.

ഇറാഖിലെ അൽ ഖാഇദയിലെ നിയമജ്ഞനായ അബൂ മറിയ അൽ ഖുറയ്ശി പറയുന്നു, "ആരെയും കണ്ണടച്ച് വിശ്വസിക്കുന്ന സാധാരണക്കാരായ ജനങ്ങളിൽ പലരും വിശ്വസിക്കുന്നത് ജനാധിപത്യം എന്നത് നീതി (عدل) യുടെയും, പര്യാലോചന (شورى) യുടെയും പര്യായമാണെന്നാണ്. പാർലമെന്ററി സഭാ നടപടികളിലെ വിദഗ്ധരും രാഷ്ട്രീയ പ്രവർത്തകരും അർത്ഥമാക്കുന്ന രീതിയിൽ അവരത് മനസ്സിലാക്കിയിട്ടില്ല. അക്കാര്യങ്ങൾ അവർക്ക് വ്യക്തമാക്കി കൊടുക്കാത്ത കാലത്തോളം അവരെ തക്ഫീർ ചെയ്യാൻ പാടുള്ളതല്ല. എന്നാൽ, എല്ലാ വ്യക്തതക്ക് ശേഷവും മർക്കടമുഷ്ടിയും എതിർപ്പും തുടരുകയാണെങ്കിൽ അവരെ തക്ഫീർ ചെയ്യാവുന്നതാണ്".

ശയ്ഖ് അബൂ മുഹമ്മദ് ആസിം അൽ മഖ്ദിസീ പറയുന്നു, "ജനാധിപത്യത്തിന്റെ അസ്തിത്വവും, പാർലമെന്റുമൊക്കെ പുതിയ വാക്കും, അപരവും അന്യവുമായ സാങ്കേതികതകളാണ്. അതിന്റെ ശരിയായ പൊരുൾ ജനങ്ങളിൽ നിന്ന് മറക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. അതിന്റെ യഥാർത്ഥ അർത്ഥമറിയാതെ അതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ജോലികളിൽ ഏർപ്പെട്ട ആളുകളുണ്ട്. അർത്ഥമറിയാതെ പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ചില വാക്കുകൾ പോലെയാണത്. അതിന്റെ യഥാർത്ഥ പൊരുൾ വിശദീകരിച്ചു കൊടുക്കാത്തതിടത്തോളം അവരെ തക്ഫീർ ചെയ്യാൻ പാടുള്ളതല്ല. നമ്മുടെ കാലത്ത് ജനാധിപത്യത്തിന്റെ അർത്ഥമറിയാത്ത, പൊരുൾ ഗൗരവമറിയാത്ത ചിലരുണ്ട്. പൊതുജനത്തെ മിക്കവരെയും പോലെ അതിന്റെ ഒരർത്ഥം മാത്രമേ അവർക്കറിയൂ. അതാണെങ്കിൽ അക്രമത്തിനും, അടിമത്വത്തിനും, പിടിച്ചെടുക്കലുകൾക്കുമെതിരായ ഒരു രീതി

എന്ന് മാത്രമാണ്. അവരതിനെ കുറിച്ച് മനസ്സിലാക്കിയിട്ടുള്ളത് അങ്ങനെയാണ്. അവർക്ക് ഭൂരിപക്ഷത്തിന്റെ ഭരണമായിട്ട് മാത്രമാണ് അറിയുകയുള്ളൂ. അല്ലാഹുവിന്റെ മാത്രം ഭരണമേ പാടുള്ളുവെന്നതിന് വിരുദ്ധമായ അർത്ഥത്തിലല്ല"

സമാനമായ അഭിപ്രായം തന്നെയാണ് ശയ്ഖ് അബൂ വലീദ് അൽ അൻസ്വാരിയും സ്വീകരിച്ചത്.

ശയ്ഖ് നാസിർ അൽ ഫഹ്ദ് തന്റെ ജയിൽ ഫത്വയിൽ പറയുന്നു, "ശൂറ എന്ന അർത്ഥത്തിലാണ് എടുത്തതെങ്കിൽ അയാൾ കുഫ്ർ ചെയ്തിട്ടില്ല. എന്നാൽ വെറുക്കപ്പെട്ടതാണ് ആ വാക്ക്. ശറഇറ വാക്കുകൾക്ക് പകരം ഇത്തരം വാക്കുകൾ ഉപയോഗിക്കാതിരിക്കുകയാണ് വേണ്ടത്. എന്നാൽ ഒരാൾക്ക് അതിന്റെ അർത്ഥമറിയാം. എന്നാൽ അതല്ല ഉദ്ദേശിച്ചത്, ശൂറ എന്നാണ് ഉദ്ദേശിച്ചതെങ്കിലും അയാൾ കുഫ്ർ ചെയ്തിട്ടില്ല. ആ പദം വെറുക്കപ്പെട്ടതാണ്"

പാർലമെന്റിനെ കുഫ്റും, പാർലമെന്റ് അംഗങ്ങളെ കാഫിറുമായി കാണുന്നുണ്ടെങ്കിലും, പാർലമെന്റിലെ ചില വകുപ്പുകളിൽ ജോലി ചെയ്യുന്നവരെ ശയ്ഖ് അലി അൽ ഖുദയ്ർ കാഫിറാക്കിയിട്ടില്ല. അദ്ദേഹം പറയുന്നു, "അയാൾ ഭരണഘടന അനുസരിച്ച് പ്രതിജ്ഞ ചെയ്യുന്നില്ല. ശരീഅത് വിരുദ്ധമായ നിയമം നിർമ്മിക്കുകയോ, നിയമ നിർമ്മാണത്തിൽ പങ്കാളിയാവുകയോ ചെയ്യുന്നില്ല. എന്നല്ല, അത് തള്ളിക്കളയുകയും ചെയ്യുന്നു. അതിനെതിരെ വോട്ട് ചെയ്യുകയും ചെയ്യുന്നു. നിശ്ചയം, അയാൾ വഴികേടിയാണ്.

അപരാധമാണ് അയാൾ ചെയ്യുന്നത്. ഇസ്‌ലാമിക രാഷ്ട്രം സ്ഥാപിക്കുന്നതിനെ കുറിച്ചുള്ള പ്രവാചക മാർഗനിർദ്ദേശത്തിൽ അതിരുകവിഞ്ഞവനുമാണ്. പക്ഷേ, കാഫിറല്ല"

പാർലമെന്റ് തെരഞ്ഞെടുപ്പിൽ വോട്ട് ചെയ്യുന്നവരെ അബൂ മുസ്‌അബ് അസ്സുർറി കാഫിറാക്കിയിട്ടില്ല. തെരഞ്ഞെടുപ്പിൽ പങ്കാളിയാവുന്ന എല്ലാവരേയും അതിന്റെ വിശദാംശങ്ങൾ പരിഗണിക്കാതെ തക്ഫീർ ചെയ്യുന്നത് ശയ്ഖ് അബൂ മുഹമ്മദ് ആസ്സിം അൽ മഖ്ദിസീ വിരോധിക്കുകയുണ്ടായി. അദ്ദേഹം പറയുന്നു, "മനുഷ്യനെ നിയമനിർമാതാവാക്കുകയും, ജനങ്ങളെ പരമാധികാരികളാക്കി വാഴിക്കുകയും ചെയ്യുന്ന ജനാധിപത്യം അടിസ്ഥാനപരമായി തന്നെ കുഫ്റാണ്. എന്നാൽ, ജനാധിപത്യത്തിന്റെ അടിസ്ഥാന തത്വങ്ങളെ കുറിച്ച് മുസ്‌ലിംകളിൽ ഭൂരിപക്ഷത്തിനും യാതൊരു ധാരണയുമില്ല. സ്പെഷ്യാലിപത്യത്തിനും രാജാധിപത്യത്തിനും എതിരുള്ള ഒരു മാർഗം മാത്രമായാണ് അവരതിനെ പരിഗണിക്കുന്നത്. തങ്ങളുടെ നേതാക്കളെ തെരഞ്ഞെടുക്കാനും, നിശ്ചയിക്കുവാനുമുള്ള അവകാശം നൽകുന്ന ഒരു ഭരണാവസ്ഥ മാത്രമായാണ് പലരും അതിനെക്കുറിച്ച് ധരിച്ചു വെച്ചിരിക്കുന്നത്. അത്തരം ആളുകളെ കാഫിറെന്ന് വിളിക്കാനാവില്ല. കാരണം, ജനാധിപത്യത്തിന്റെ ചില തത്വങ്ങളും രീതികളും യഥാർത്ഥത്തിൽ ഇസ്‌ലാമിനോട് ചേർന്നുനിൽക്കുന്നതും സാമ്യമുള്ളതുമാണെന്നതിനാൽ അവർ തെറ്റിദ്ധരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുകയാണ്. അതുകൊണ്ടാണ് ജനാധിപത്യത്തിന് വേണ്ടി മുറവിളി കൂട്ടുന്നുണ്ടെങ്കിലും മുസ്‌ലിം സാമാന്യത്തെ പൊതുവെ തക്ഫീർ ചെയ്യുന്നതിൽ നിന്ന് നാം സൂക്ഷ്മതയും ജാഗ്രതയും പുലർത്തുന്നത്.

ജനാധിപത്യവാദികളാൽ തെറ്റിദ്ധരിക്കപ്പെടുകയും,
തെറ്റിദ്ധരിക്കപ്പെട്ട പണ്ഡിതന്മാരാൽ വഞ്ചിക്കപ്പെടുകയും
ചെയ്തുകൊണ്ട് ജനാധിപത്യത്തിൽ പങ്കാളിയാകുന്ന
സമൂഹത്തിന്റെ കാര്യത്തിലും നാം ഈ സൂക്ഷ്മത
കൈക്കൊള്ളേണ്ടതുണ്ട്. ആയതിനാൽ ഇസ്‌ലാമുമായി
ബന്ധമില്ലാത്ത നിയമനിർമാണത്തിൽ പങ്കാളികളാകുന്നവരും,
അതുവഴി ജനങ്ങളെ ഭരിക്കാനായി ജനാധിപത്യത്തെ
പ്രയോജനപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്യുന്ന ആളുകളെയും,
ജനങ്ങളുടെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിനായും, സ്വന്തം നേതാക്കളെയും
നേതൃത്വത്തെയും തെരഞ്ഞെടുക്കാനുള്ള അവകാശത്തിനും
ഉതുകുന്ന വ്യവസ്ഥയായി മാത്രം ജനാധിപത്യത്തെ കാണുന്ന
ആളുകളെയും നാം വ്യത്യസ്തരായി തന്നെ കാണേണ്ടതുണ്ട്"